

BẢN TIN NGÀY NGHIÊN CỨU BIỂN ĐÔNG

(Cập nhật 24/7/2020)

Tình hình nổi bật

Cục Hải sự thành phố Bắc Hải (Quảng Tây) ngày 23/7 đăng hai cảnh báo hàng hải số 0039, 0040 và 0041 thông báo cấm biển để phục vụ 2 hoạt động diễn tập quân sự: (i) Hoạt động thứ nhất diễn ra từ ngày 25 - 27/7 trong vùng biển nối liền bởi các điểm có tọa độ 21-29.38N/109-32.53E; 21-24.10N/109-45.13E; 20-40.87N/109-33.02E; 20-16.77N/109-21.28E; 20-27.75N/108-55.02E; 20-52.07N/109-06.12E. (ii) Hoạt động thứ hai diễn ra từ ngày 26 - 28/7 trong vùng biển nối liền bởi các điểm có tọa độ 21-04.75N/108-47.85E; 21-12.20N/109-09.55E; 21-02.03N/109-13.48E; 20-54.58N/108-51.80E. (iii) Hoạt động thứ ba diễn ra từ 7-16h ngày 28/7 trong vùng biển nối liền bởi các tọa độ 21-00.83N/109-02.25E; 20-59.25N/109-03.67E; 21-01.00N/109-05.10E; 21-04.25N/109-05.70E.

Thời báo Hoàn Cầu ngày 23/7 cho biết một máy bay tuần tra P-8A của Hải quân Mỹ xuất hiện trên vùng trời Biển Đông phía Nam Đài Loan ngày 22/7. Cùng ngày, một máy bay trinh sát RC-12X đã xuất phát từ căn cứ quân sự của Mỹ tại Hàn Quốc bay vào vùng trời Biển Hoàng Hải. Chỉ trong vòng 10 ngày từ 13-23/7, Mỹ đã 5 lần cho máy bay quân sự vào hoạt động tại vùng trời Biển Đông.

Tổng Lãnh sự Mỹ tại Việt Nam Marie Damour ngày 24/7 đánh giá Việt Nam là một đối tác ổn định, thịnh vượng và độc lập ở khu vực Đông Nam Á, đóng góp cho hòa bình và an ninh quốc tế, hỗ trợ luật pháp ở khu vực Ấn Độ Dương - Thái Bình Dương cũng như các quy tắc của hệ thống thương mại thế giới và đem lại lợi ích an ninh cho Mỹ ở khu vực.

Ngoại trưởng Mỹ Mike Pompeo ngày 23/7 phát biểu tại Thư viện Tổng thống Richard Nixon: (1) Chính sách can dự của Mỹ đối với Trung Quốc là một thất bại; (2) Trung Quốc đã gây hại cho những quốc gia tự do từng giúp hồi sinh nền kinh tế Trung Quốc; (3) Kêu gọi thành lập “liên minh dân chủ mới” nhằm phản đối Trung Quốc.

Trợ lý Ngoại trưởng Mỹ David Stilwell ngày 23/7 tham dự Hội nghị cấp cao EAS trực tuyến. Tái khẳng định cam kết của Mỹ với Ấn Độ - Thái Bình Dương và sự ủng hộ của Mỹ với chủ quyền và trật tự dựa trên luật lệ. Nhấn mạnh vai trò của

ASEAN là trung tâm trong tầm nhìn của Mỹ, Mỹ kiên quyết cùng các bạn bè ở Đông Nam Á duy trì tuân thủ pháp luật và phản đối các nỗ lực bất hợp pháp của Trung Quốc trong việc gây hấn và cướp nguồn tài nguyên ngoài khơi của các nước láng giềng ở Biển Đông.

Đô đốc Philip S. Davidson, Tư lệnh Bộ Tư lệnh Ấn Độ Dương-Thái Bình Dương, ngày 23/7 nhận định Trung Quốc là thách thức chiến lược lớn nhất của Mỹ. Trung Quốc đang chủ động tìm cách thay thế trật tự quốc tế dựa trên luật lệ hiện hành, áp đặt các chuẩn mực và hành vi mới đối với cộng đồng quốc tế (một hệ thống mà họ đã làm rõ là trật tự mới với đặc sắc Trung Quốc). Trong bối cảnh đó, năng lực răn đe quân sự là vô cùng quan trọng để có thể ngăn cản Trung Quốc đảo ngược trật tự quốc tế hiện hành. Mỹ cần đảm bảo một sức mạnh răn đe quân sự đủ lớn để đảm bảo sự thành công của các nỗ lực ngoại giao và kinh tế tại khu vực.

Quốc vụ khanh Đức Niels Annen ngày 23/7 cho biết Đức quan tâm theo dõi và quan ngại tình hình căng thẳng hiện nay tại Biển Đông gây ảnh hưởng đến tự do an ninh, an toàn hàng hải, hàng không trong khu vực. Nhất trí cần giải quyết các tranh chấp ở Biển Đông bằng các biện pháp hòa bình, tôn trọng luật pháp quốc tế, trong đó có UNCLOS 1982.

George N Sibley (Phó Trưởng phái đoàn Đại sứ quán Mỹ ở Myanmar) ngày 18/7 chỉ trích Trung Quốc tranh thủ đại dịch Covid-19 để mạnh tay trong vấn đề Hong Kong và tăng cường các chiến dịch nhằm làm xói mòn chủ quyền của các nước ASEAN ở Biển Đông. Sibley khuyên Myanmar không nên coi các vấn đề ở Hong Kong và các hoạt động của Trung Quốc ở Biển Đông là các vấn đề an ninh xa vời đối với Myanmar, vì các hành động này của Trung Quốc nhằm phá vỡ những cam kết, khước từ lợi ích của các nước nhỏ và nhằm viết lại lịch sử.

Góc nhìn Quốc tế

+ Trung Quốc:

Học giả Ngô Sĩ Tồn ngày 22/7 phát biểu tại Hội nghị trực tuyến về vấn đề Biển Đông giữa hai bờ (Đài Loan và Trung Quốc) cho rằng “đường chín đoạn” là nút thắt quan trọng để duy trì lập trường thống nhất giữa hai bờ về vấn đề Biển Đông, là cơ sở căn bản cho yêu sách quyền lợi biển của hai bờ. Cần củng cố vị thế lịch sử pháp lý của “đường chín đoạn” đồng thời cũng cần nỗ lực để đạt được “biểu đạt rõ ràng”. Học giả cho rằng quan hệ hai bờ đang trong thời kỳ “đóng băng” và lập trường chính sách mềm yếu của Đài Loan tại Biển Đông hiện nay đang gây lo ngại cho Trung Quốc.

+ Các nước khác:

TS Nguyễn Tăng Nghị (Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn Tp Hồ Chí Minh) ngày 24/7 nhận định Mỹ "xuống tay" với Trung Quốc xuất phát từ việc các nhà ngoại giao Trung Quốc tiến hành hoạt động thu thập tin tức tình báo (vốn không nằm trong những việc viên chức lãnh sự có thể làm).

Học giả Malcolm Davis và Charlie Lyons Jones, Viên Nghiên cứu Chính sách Chiến lược Úc ngày 24/7 đánh giá những sĩ quan chính trị trong quân đội Trung Quốc có nhiều ảnh hưởng tới hoạt động hải quân Trung Quốc hơn là chỉ huy quân sự (trên một tàu chiến, sĩ quan chính trị sẽ giữ chức bí thư, còn chỉ huy quân sự sẽ giữ chức phó bí thư). Học giả chỉ ra hai thách thức đối với quân đội Trung Quốc hiện nay gồm công nghệ và năng lực của các nhân sự.

Lynn Kuok, chuyên gia cao cấp về an ninh Châu Á - Thái Bình Dương (của nước nào?) ngày 21/7 đưa ra 6 bài học cho Ấn Độ: (i) Trung Quốc ngày càng trở nên sẵn sàng gây sự với các nước láng giềng, thậm chí biến láng giềng thành kẻ thù; (ii) Hành động của Trung Quốc ở Biển Đông là hoàn toàn trái với UNLCOS, không thể tin tưởng Trung Quốc giữ lời hứa và thực hiện điều ước quốc tế, Ấn Độ không được nhẹ dạ cả tin vào “các biện pháp xây dựng lòng tin” của Trung Quốc; (iii) Trung Quốc luôn giữ các yêu sách chủ quyền trong trạng thái mơ hồ vì điều này cho phép Bắc Kinh tiếp tục chiếm giữ và tuyên bố chủ quyền ở những khu vực mới; (iv) Quân sự hóa Biển Đông giúp Trung Quốc có những lợi thế lớn trong cả thời

bình và xung đột; (v) Ở Biển Đông, Trung Quốc ngày càng hiếu chiến và phớt lờ mọi nguyên tắc. Tinh thần Vũ Hán hay các thỏa thuận có thể dễ dàng bị lật lọng và đập đổ; (vi) Trung Quốc luôn triệt để lợi dụng sự yếu đuối và sự nhẫn nhịn.

Học giả Stéphanie Martel và David Welch (Đại học Queen và Đại học Balsillie về Quan hệ Quốc tế Canada) ngày 14/7 đánh giá Trung Quốc đang rơi vào thế bị động và phòng thủ ở Biển Đông. Tuyên bố chủ quyền không thể tranh cãi của Trung Quốc tại Biển Đông bị đả kích vì (i) Đài Loan, trên danh nghĩa là Trung Hoa Dân Quốc, sau này giải thích rằng đường 9 đoạn (Trung Quốc sử dụng bản đồ “đường 9 đoạn” từ Trung Hoa Dân Quốc) chỉ liên quan tới các tuyên bố lãnh thổ, không liên quan tới vùng biển; (ii) UNCLOS thay thế các luật biển khác từ thời trước và không phải tiền đề để đưa ra tuyên bố chủ quyền; (iii) Phán quyết của Tòa trọng tài Biển Đông bác bỏ lập luận của Trung Quốc không phù hợp với UNCLOS. Do đó, Trung Quốc đang đối mặt với thế khó khi phải lựa chọn giữa chính trị nội bộ với tuân thủ luật pháp quốc tế.

Biên tập: Nguyễn Nhật

@Viện Biển Đông - Học viện Ngoại giao

"Bản tin ngày Nghiên cứu Biển Đông" được soạn thảo từ các tài liệu công khai nhằm tổng hợp thông tin giúp bạn đọc. Các thông tin trong Bản tin không phản ánh quan điểm của Viện Biển Đông. Ban biên tập không chịu trách nhiệm đối với sự thay đổi về nội dung của tin gốc cũng như đường dẫn kèm theo đến các tin gốc.

Mọi ý kiến góp ý xin gửi về Viện Biển Đông - Học viện Ngoại giao, 69 Chùa Láng, Đống Đa, Hà Nội; email: scsi@dav.edu.vn.